

Rodina ako malý monastier

Miron Keruľ-Kmec

Rodina ako malý monastier

Miron Kerul'-Kmec

2025

© **Miron Keruľ-Kmec**
Rodina ako malý monastier

Jazyková korektúra:
Mgr. Ingrid Lukáčová
Návrh obálky a grafická úprava:
Štefan Keruľ-Kmec ml.

ISBN 978-80-8233-256-1

Úvod

Rodina ako malý monastier? Pre niekoho vyrušujúca predstava alebo zbožná fantázia, ktorá sa nedá naplniť. Pre iného to však môže byť inšpirujúca myšlienka, ktorá dáva konkrétny návod na posvätenie rodinného života. Aj keď sa zdá, že rodina a monastier sú dva rozličné svety, predsa majú veľa spoločných znakov, než sa na prvý pohľad môže zdať.

Ak o monastieri povieme, že je to miesto modlitby, zápasu a spoločenstva s Bohom, tak to isté môžeme povedať aj o kresťanskej rodine. Mnísi odchádzajú do samoty, aby tam hľadali Boha. Svätí otcovia pripomínajú, že domácnosť je malou cirkvou – ekklesiola. Svätý Ján Zlatoústý dokonca prikazuje kresťanom: „Váš dom nech je cirkvou!“ Monastier je miestom, ktoré je kvôli Bohu oddelený od sveta. Rovnako tak kresťanská rodina má byť oddelená od sveta z lásky k Bohu. V monastieri sa mnísi riadia pravidlom života, ktorý im má pomôcť rásť v čnostiach a svätosti. Podobne v kresťanskej rodine nemôže chýbať podobné pravidlo pre život, ktoré sleduje podobný cieľ. Mnísi v monastieri zápasia s vášňami a vykoreňujú ich rôznymi asketickými prostriedkami. Podobne aj rodina je miestom zápasu, miestom pokánia. Čo je predstavený monastiera, to je otec rodiny; čo sú mladí novíci, to sú deti v rodine, ktoré sa učia poslušnosti a umeniu duchovného života. Celonočné bdenia mníchov sa dajú prirovnať k bdeniu matky pri chorom dieťati alebo unavujúcej práci otca, ktorou zabezpečuje potreby svojej rodiny.

Tí, ktorí študujú učenie svätých otcov a snažia sa spoznané duchovné zákonitosti aplikovať vo svojom živote, ľahko by vymenovali mnoho ďalších znakov, ktoré spájajú život v monastieri so životom v rodine. Napriek tomu sa nám môže zdať, že táto cesta je príliš radikálna a ťažko uskutočniteľná v súčasnom svete. Zámerom tejto publikácie je priniesť povzbudenie k začatiu tejto cesty ponúknutím skúseností s farským programom, ktorý vedie k životu rodiny ako malého monastiera. Ponúka tiež návod na vytvorenie pravidla pre život, ktoré umožňuje duchovnú formáciu všetkých členov rodiny, ale hlavne vytvára dobré prostredie pre rast vo svätosti.

HĽADANIE PROGRAMU PRE RODINY

Keď som v roku 2008 prišiel do Farnosti svätého Mikuláša¹ v Barbertone, v štáte Ohio, najväčšiu vekovú skupinu tvorili starší farníci – od šesťdesiatpäť rokov a vyššie. To určovalo aj spôsob pastoračnej práce, ktorá bola zameraná na ich potreby. Postupne však začali pribúdať mladé rodiny s deťmi. Aj keď farnosť pre deti ponúkala okrem vyučovania náboženstva aj rôzne iné aktivity, predsa som však cítil potrebu programu, ktorý by rodinám ponúkal príležitosť pre hlbšiu duchovnú formáciu. Väčšina z mladých rodín bola otvorená pre túto aktivitu, a tak sme začali pravidelné mesačné stretnutia rodín. Prvé stretnutia boli zamerané na hľadanie spôsobu formácie, ktorá by pre nich bola užitočná. Stretnutia priniesli svoje ovocie v podobne pár aktivít, ktoré sa viac-menej už stali tradíciou v našej farnosti. No záujem o stretnutia postupne vyprchal. Po nejakom čase sme sa ich pokúsili obnoviť s tým, že sa budeme zaoberať radami z knihy *Plány pre malú cirkev*². Ale ani tento pokus nemal dlhé trvanie. Bolo zrejmé, že pre niektoré rodiny predstavené výzvy boli príliš radikálne a zas iné očakávali niečo intenzívnejšie. Keď som vnímal postupnú stratu záujmu, tak som po pár mesiacoch s veľkou mierou zármutku tieto stretnutia ukončil.

Hľadanie ciest k permanentnej duchovnej formácii vo farnosti nakoniec vyústilo do programu *The Art of Spiritual Life Study Group* – Študijná skupina umenia duchovného života³. Ide o pravidelné stretnutia každý pondelok, počas ktorých čítame a uvažujeme nad dielami svätých otcov. Po prečítaní odstavca či dvoch z diela svätého nasleduje krátka reflexia nad jeho slovami a potom je priestor na komentáre a otázky zúčastnených. Zámerom nie je naštudovať čo najviac z učenia zvoleného svätého, ale dovoliť mu zasiahnuť srdcia takým spôsobom, aby to vyvolalo túžbu pokúsiť sa nasledovať jeho rady v praktickom živote.

1 Farnosť sv. Mikuláša, Barberton - <https://stnicholasbarberton.com>.

2 SHOEMAKER, Caleb a BJELITICH, Elissa: *Blueprints for the Little Church: Creating an Orthodox Home*. Ancient Faith Publishing, 2016.

3 Rovnaké stretnutia ponúkam online pod názvom *Filokalia Live* - <https://www.youtube.com/@pramene/streams>.

S odstupom ôsmich rokov môžem povedať, že to bol dobrý krok. Tejto formácie sa zúčastňuje asi dvadsať percent veriacich našej farnosti a prichádzajú aj ľudia mimo farnosti, najmä mnohí vysokoškooláci z blízkyh univerzít. Aj keď sa tých dvadsať percent veriacich nemusí zdať veľa, predsa dokázali postupne zmeniť duchovnú atmosféru celej farnosti a svojím príkladom inšpirovali mnohých.

Už počas prvého roka stretnutí, ktoré boli venované úvodu do duchovného života, prišlo mnoho podnetov, ktoré viedli k vytvoreniu *Pravidla pre život*⁴. Ide o stručný súhrn základných duchovných aktivít počnúc modlitbou a končiac pôstom, ktoré nesmú chýbať v živote každého kresťana. Pravidlo života bolo predstavené celej farnosti počas pôstneho obdobia pred sviatkom Narodenia Pána formou reflexií, ktoré dôkladne vysvetlili jednotlivé body ako aj dôležitosť obnovy asketickej disciplíny, ktorá vedie k naplneniu tohto pravidla. Táto iniciatíva bola prijatá veľmi dobre vďaka veriaci, ktorí prichádzajú na formačné stretnutia. Ich nadšenie povzbudilo aj iných, aby k nemu pristúpili s vážnosťou a pokúsili sa o naplnenie jeho odporúčaní. Jedna mladá matka povedala:

Pravidlo pre život som vystrihla z farského bulletinu, dala ho do rámčeka a zavesila vedľa ikon v modlitbovom kúte, kde sa naša rodina stretáva k modlitbe. Ukázalo sa, že je veľmi užitočné, keď si ho všetci takto každý deň pripomenieme.

Bolo zaujímavé sledovať, ako toto stručné pravidlo inšpirovalo mnohých k hlbšiemu duchovnému životu. Vnimal som však, že každý ho pokúša naplňať svojím jedinečným spôsobom, ktorý je podmienený nielen úrovňou duchovného života a aj limitmi stanovené či už vekom, alebo povolaním. Krátko po predstavení tohto pravidla ma oslovila jedna mladá rodina, či by som im nepomohol s vytvorením osobitného pravidla, ktorý by bol takpovediac šitý na mieru pre ich rodinu. S radosťou som súhlasil. Počas niekoľkých stretnutí sme spolu diskutovali nad jednotlivými bodmi pravidla a vzali do úvahy špecifiká ich rodinného života. Výsledkom bolo pravidlo, ktoré síce pre

⁴ Pravidlo života - <https://www.filokalia.sk/pravidlo-zivota/>.